

Άγιος Κασσιανός ο Ρωμαίος

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

St. John-Cassian Image Not Found or Type Unknown Άγιος Κασσιανός ο Ρωμαίος:

Σύντομη Βιογραφία - Εισαγωγικά Σχόλια

ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο όσιος πατέρας μας Κασσιανός ο Ρωμαίος ζούσε όταν βασίλευε ο Θεοδόσιος ο Μικρός, γύρω στο έτος 451 μ.Χ. Από τα έργα τα οποία έγραψε, συμπεριλήφθηκαν εδώ ο λόγος «Περί των οχτώ λογισμών» και ο λόγος «Περί διακρίσεως», γιατί σταλάζουν κάθε λογής ωφέλεια και χάρη. Αυτούς τους λόγους τους αναφέρει και ο σοφότατος Φώτιος, λέγοντας στην 157η ανάγνωσή του τα εξής: «Και ο δεύτερος λόγος προς τον ίδιο (τον Κάστορα δηλαδή) απευθύνεται και επιγράφεται «περί των οχτώ λογισμών», περί γαστριμαργίας, πορνείας, φιλαργυρίας, οργής, λύπης, ακηδίας, κενοδοξίας και υπερηφανείας. Οι λογισμοί αυτοί είναι χρήσιμοι και ωφέλιμοι όσο κανένας άλλος για κείνους που έχουν αναλάβει τον ασκητικό αγώνα.. Και τρίτος μικρός λόγος διαβάστηκε... που διδάσκει τι είναι διάκριση και ότι η διάκριση είναι μεγαλύτερη απ' όλες τις αρετές, και από τι γεννιέται αυτή, και ότι κυρίως είναι ουράνια δωρεά κ.λπ.».

Η Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη του στις 29 Φεβρουαρίου, βραβεύοντάς τον με τιμές και εγκώμια.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Ο άγιος Ιωάννης Κασσιανός, ο επικαλούμενος Ρωμαίος, ανήκει στη χορεία των ασκητικών συγγραφέων. Αφού μόνασε στα μοναστικά κέντρα της Αιγύπτου, έγινε μαθητής του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου και αργότερα έκτισε μοναστήρι στη Μασσαλία, στο οποίο έγινε ηγούμενος. Έλαβε μέρος στις ακραίες αντιθέσεις μεταξύ Αυγουστίνου και Πελαγίου, υποστηρίζοντας την ορθόδοξη διδασκαλία, κατά την οποία απορρίπτεται εξίσου τόσο ο απόλυτος προορισμός του πρώτου, όσο και η αυτάρκεια της φύσεως του δευτέρου.

Ο άγιος Κασσιανός - του οποίου η μνήμη εορτάζεται στις 29 Φεβρουαρίου - έγραψε έργα ασκητικά, από τα οποία οι εκδότες της Φιλοκαλίας ξεχώρισαν το λόγο «περί των οκτώ της κακίας λογισμών», που απέστειλε στον επίσκοπο Κάστορα, και τον λόγο «περί διακρίσεως», που έστειλε στον ηγούμενο Λεόντιο.

Τόσο ο ένας όσο και ο άλλος λόγος είναι πολύ ωφέλιμοι και στάζουν χάρη, κατά τον άγιο Νικόδημο. Πράγματι πρόκειται για συστηματική μελέτη των «οκτώ λογισμών της κακίας», όπου συμπυκνώνονται η εμπειρία των ασκητών Αγίων που βίωσαν τις διάφορες φάσεις των ενεργημάτων των παθών αυτών.

Οι «λογισμοί» κατά βάθος αποτελούν τα θανάσιμα λεγόμενα πάθη, όταν, από την μη σωστή χρήση τους, σταδιακά γίνονται έξεις, αποκτούν δύναμη, στερεώνονται στην ψυχή, αναχωνεύονται με τη νοερή ουσία της και μεταβάλλονται σε «σκληρές ουσίες», κατά την έκφραση του αββά Ισαάκ του Σύρου.

Ο άγιος Κασσιανός προβαίνει στην ανάλυση των «λογισμών» αυτών, ακολουθώντας ορισμένους αγίους Πατέρες που διακρίνουν το πάθος της υπερηφάνειας σε υπερηφάνεια και κενοδοξία και αριθμούν τα θανάσιμα πάθη σε οκτώ, ενώ άλλοι θεωρούν την κενοδοξία ως μια ενέργεια της υπερηφάνειας και τα αριθμούν σε επτά, όπως έχει πλέον επικρατήσει στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Το περί παθών της ψυχής θέμα αγνοείται από πολλούς και τα πάθη θεωρούνται ως συμφή με τη φύση της, ενώ πρόκειται για παραφυσικές καταστάσεις, η αφετηρία των οποίων είναι ο λογισμός. Και είναι καταπληκτικό το φαινόμενο, κατά το οποίο μια νοερή ουσία αγαθή, θεόπλαστη «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Θεού», που είναι η ψυχή (μαζί με το σώμα), αποκτάει τα τυραννικά αυτά πάθη εξ αφορμής της σφαλερής χρήσεως της ελευθερίας της.

Φαίνεται περίεργο το γεγονός ότι τα θανάσιμα πάθη, (θανάσιμα γιατί πεθαίνει πνευματικώς η ψυχή), σχηματίζονται σταδιακά από έννοιες. Όμως είναι γνωστό από την κλασική φιλοσοφία, ότι είχε γίνει παραδεκτό, πως η συνήθεια, η έξη, δημιουργεί δεύτερη φύση. Σε τελευταία ανάλυση, τα διάφορα πάθη αποτελούν στερεωμένους λογισμούς, που έχουν επαναληφθεί και έχουν βιωθεί. Κλασικό είναι το απόφθεγμα: «εκ του οράν τίκτεται το εράν». Η επανάληψη μιας σκέψεως, μιας ιδέας, μιας φαντασίας αποκτάει ανάλογη δύναμη, είτε πονηρή είναι είτε αγαθή.

Αλλά για τα αγαθά πάθη δεν γίνεται λόγος από τον άγιο Ιωάννη τον Κασσιανό. Στην υπόψη πραγματεία προβαίνει σε μια διεξοδική ανάλυση των αμαρτωλών παθών ως προς τη γένεσή τους και τη θεραπεία τους, ακολουθώντας την ασκητική και πνευματική παράδοση που θεμελιώνεται στις θείες Γραφές, στις οποίες συνεχώς παραπέμπει. Με τις λεπτές παρατηρήσεις του επάνω στα πάθη, προσφέρει πολύτιμη υπηρεσία στην Εκκλησία.

Η δεύτερη πραγματεία του «Περί διακρίσεως», είναι επίσης μια θαυμάσια έκθεση της σημασίας του χαρίσματος της διακρίσεως. Με αναφορές σε γεγονότα, σε γνώμες των αγίων Πατέρων και σε σχετικά χωρία των αγίων Γραφών, ο άγιος

Κασσιανός θεμελιώνει την αναγκαιότητα της διακρίσεως για όλες τις εργασίες της πνευματικής ζωής.

Πρόκειται για μια χαρισματική λειτουργία της ψυχής, χωρίς την οποία όχι μόνον οι αρετές δεν είναι αρετές, αν δεν γίνονται με διάκριση, αλλά και όλες οι πνευματικές εργασίες πέφτουν στο κενό ή υπηρετούν τον εχθρό.

Η διάκριση είναι βέβαια χάρισμα, ως φωτισμός της ψυχής, που διακρίνει τις πλέον λεπτές πλευρές των πνευματικών προβλημάτων. Αλλά αν δεν υπάρχει το χάρισμα, μπορεί η σύνεση να προφυλάξει τον αγωνιζόμενο, σύνεση που συνίσταται στη μετριοπάθεια και την άγρυπνη ανάκριση των διαλογισμών ή τη δυσπιστία στους οικείους λογισμούς, που οδηγεί στην ερώτηση των εμπείρων. Είναι η διδασκαλία περί μεσότητας, κατά την οποία εκκλίνει κανείς από τις υπερβολές και τις ελλείψεις. Γι' αυτό και ο θεολόγος Γρηγόριος έλεγε: «Ορθοδοξείν εστι το αεί σχοινοβατείν». Πάντως εκείνο που σώζει πάντοτε, είναι η ταπείνωση.

Πηγή: stonagona.blogspot.gr